

dolžniku kakor tudi prvemu upniku dokazana in odstopno pismo Blaža T. gledé na razsodbo brez moči, tedaj je imel Andrej K. nasproti Francetu K. tudi pravico zahtevati, da se mu povrne znesek 21 gld. 75 kr., katerega je sam plačal, in znesek 60 gld. 60 kr., katerega mu je plačnik Jakob K. s cesijo 19. avgusta 1877 odstopil, in da se mu tudi v smislu §§. 1350 in 1422. drž. zak. odstopijo sredstva zavarovanja, katero se je pridobilo za plačano terjatev.

Ako torej Andrej K. pri razdelitvi skupila brez formalnega odstopa zastavne pravice, katerega bi smel terjati, plačilo zahteva, bi pač, ker dolžnik Miha K. terjatve ne oporeka, Franc K. mogel ugovarjati, ne pa naslednji tabularni upniki, kateri niso dokazali, da ste terjatev in zastavna pravica vgasnili. Naslednji upniki se temu ne morejo protiviti, ako se popreje vknjižena terjatev izplača prvotnemu upniku ali pa njegovemu postavnemu nasledniku.

Ker torej toženca nista dokazala, da je zastavna pravica gledé prepirne terjatve vgasnila, in da imata pravico do z razdelilnim odlokom prisojenega zneska, in ker so se tožencema priznale terjatve v vrsti, katera njima pripada po stanji zemljiške knjige, se je morala prvosodnijska razsodba potrditi. —r.

Kolekovanje.

Pod to rubriko je bilo v št. 1. „Slov. Pravnika“ m. l. navedenih več slučajev, kako finančni organi rabijo pristojbinski zakon.

Ako so le kake določbe v naših postavah nejasne in dvomljive, trditi se mora to v prvi vrsti o pristojbinskem zakonu. Navesti hočem o tem le nekoliko opazek.

V nekem slučaju je eksekutor prisil, da se že razpisana eks. dražba popolnem ustavi, „ker je eksekut dolžnih 500 gld. c. s. c. popolnem plačal“. V teh besedah, s katerimi je hotel upnik samo utemeljiti vstavljenje eksekucije, našel je davkarski nadzornik pobotnico in naložilo se je upniku, da ima plačati trikratni znesek koleka za pobotnico po skali II., ker je bila prošnja kolekovana samo s 36 kr.

To nocijoniranje se mi ne zdi opravičeno. Kajti prošnja, da se ustavi eksekucija, se ne more smatrati za pobotnico in nikakor

ne odveže upnika dolžnosti, da še posebej izroči dolžniku pobotnico (§. 1426. drž. zak.). Dolžnik, ki je svoj dolg plačal, ima sicer pravico, a ne dolžnost zahtevati pobotnico. Kadar upnik pobotnico da, jo mora tudi postavno kolekovati. Dokler se pa pobotnica ni izročila, se tudi pristojbina ne more zahtevati.

Opomnim še, da je v navedenem slučaju upnik eksekutu tudi pobotnico vročil, ki je bila postavno kolekovana, in da samo v prošnji ni tega omenil.

Različno se ravna tudi pri kolekovanji sodnijskih poravnav.

Gledé zapisnikov velja pravilo, da se imajo kolekovati pri terjatvah do 50 gld. z 12 kr. in nad 50 gld. s 36 kr. V podlago izmerjenja tega koleka se povsod jemlje samo glavnica, ne pa tudi zastani obresti in sodnijski stroški. Ni mi znano, da bi tudi finančni organi drugače sodili o tem vprašanji. Pristojbina za poravnavo je izmeriti po skali II. Dosledno bi bilo, da se tudi tu samo glavnica v poštev jemlje. A finančni uradi so druge misli. V dotični znesek ne vštevajo samo glavnice, ampak tudi vse zastane obresti in stroške poravnave.

Poravnayo za 50 gld. je treba na pr. kolekovati z 12 kr. (za zapisnik) in z 19 kr. (za poravnavo po skali II.). Ako pa znašajo obresti in stroški z glavnico od 50 gld. skupaj nad 60 gld., zahtevajo finančni organi za poravnavo kolek 32 kr., a za zapisnik njim zadostuje kolek 12 kr. Da je to dosledno, se gotovo ne more trditi, a mislim, da tudi ni opravičeno. Pripeti se večkrat, da mora stranka samo zarad kolekov večji kolek plačati, ako ravno koleki, ki se morajo vštevati med sodnijske stroške, prouzročijo višji znesek, od katerega je po skali II. večji kolek izmeriti.

Nasprotno se pa pri pravnah, ki se končajo z razsodbo, ne vštevajo stroški in obresti v dotični znesek, ampak izmeri se kolek samo po izterjani glavnici.

Ako kdo toži za 200 gld., zadostuje pristojbina 2 gld. 50 kr. za razsodbo, akoravno znaša glavnica s stroški in obrestmi vred nad 200 gld. Ako bi bilo poprej omenjeno zahtevanje opravičeno, bi se moral tudi tu dosledno zahtevati za razsodbo kolek 5 gld.

Po sodnijskem redu velja pravilo, da se določi obravnava po vrednosti prepirne stvari. Obresti in stroški se nikjer ne vštevajo. Popolnem neopravičeno se mi pa zdi, ako se zaradi

stroškov zahteva večja pristojbina, kajti ti narastejo še le po tožbi in ravno tudi zaradi kolekov, ki se morajo plačevati.

Želeti bi bilo, da bi kak strokovnjak razjasnil in utemeljil, kaj je prav in kaj ni prav. Zaradi nejasnih določeb in različnega postopanja dotičnih organov stranke mnogokrat po nedolžnem škodo trpé. Vsakako bi bilo dobro, da se odpravijo „deleži zasačenja“ (ergreiferteile). Kdor ima dolžnost skrbeti za to, da erar ne trpi škode, in ga država za njegovo poslovanje plača, mora tudi to dolžnost vestno in pod svojo odgovornostjo spolnovati, in ni treba, da bi dobil po vrhu še nagrado za vsako posamezno „zasačenje“. Ako bi se to odpravilo, mislim, da bi se postopalo bolj previdno in vestno.

V—r.

Pravni običaji v Slovencih.

(Konec.)

Istina je, da je v dobi, ko je bil naš narod stiskan in zatiran od vseh stvari, mnogo pravnih običajev izmrlo, a živa resnica je tudi, da jih še mnogo živi med narodom. O tem je gotovo preverjen marsikateri národni uradnik, in kar se specijelno obiteljskega prava in obligacij tiče, narodni beležniki. Zgodi se čestokrat, da pravi kmet v teku pravde ali pri sklepanji pogodb: „pri nas velja pa to tako“ ali pa „mi si mislimo to stvar tako“ itd.

Da pa to svrho dosežemo, treba je zapisavati pravne običaje po nekakem navodu. Najbolj primeren je Bogišičev; zato ga tudi objavimo koncem tega spisa. Nabirati moramo v ta namen tudi pregovore pravnega pomena tako n. pr. „obljuba dolg dela“ ali „kdor prej pride, prej melje“ itd. in slednjič treba je preiskovati urbarije, kjer se še nahajajo po Slovenskem. Natisniti je treba ta pravna vprašanja v več sto iztisih ter jih razdeliti med narodne uradnike sosebno beležnike, duhovnike, dijake in učitelje. Ti gotovo ne bodo odrekli svoje pripomoči, ker je stvar sama na sebi tako važna za zgodovino našega naroda.

Naloga „Maticе Slovenske“ kot našega literarnega zavoda pa je, da tudi na to stvar svojo pozornost obrne. — Uredništvo „Slov. Pravnika“ bo gotovo tako prijazno ter objavilo take doneske.